

diget noget tydeligere og skarper end sket i § 1 at betegne, paa hvilket Haandværksarbeide Bestemmelsen om det Offentliges Tilsyn er anvendelig. Det Væsentlige, der betegner en Fabrikvirksomhed, er formentligen Bearbejdelsen af Naastoffer eller ikke færdige Fabrikata i det Støre ved en Gjenneførelse af Grundætningerne for Arbeidsdelingen og hyppigt tillige ved Hjælp af Maskiner, og det er, saavidt skjønnes, tillige Delingen af det Arbeide, der udføres til Færdiggjørelsen af den enkelte under samme Haandværksfag hørende Gjenstand, som betegner Forskjellen imellem den fabrikmæssig drevne og den sædvanlige Haandværksvirksomhed. — Det er derhos netop denne Deling af Arbeidet, der dels medfører, at der ved saadan fabrikmæssig Haandværksvirksomhed altid ligesom ved Fabriker maa anvendes flere, om ogsaa stundom kun saa Arbeidere af forskjellig Alder, og at Beskæftigelsen baade er ensformig for den Enkelte og trættende, fordi den regelmæssig og uafbrudt maa fortættes i længere Tidrum ad Gangen.

Naar de Arbeidssteder, der skulle undergives det Offentliges Tilsyn, betegnes paa den i Endringsforslaget skete Maade, vil det derfor være ufornødent at fremhæve, at Arbeidsvirksomheden paa disse Steder udøves af flere Arbeidere — hvad stedse vil være Tilfældet baade i Fabriker og i Værksteder, hvor Haandværksvirksomheden udøves paa fabrikmæssig Maade, — idet det uden Saadant let vil ses, at Haandværksvirksomhed, udøvet paa sædvanlig Maade, ikke falder ind under Betegnelsen. — Men naar et Haandværk drives i et saadant Omfang, at over 10 Arbeidere udenfor deres Hjem beskæftiges paa Arbeidsstedet, og der iblandt disse er Personer under 18 Aar, har man dog paa den anden Side troet, at noget nær de samme Forhold som paa de foranævnte Arbeidssteder ville være tilstede, og at derfor ogsaa saadanne Værksteder burde være Tilsynet undergivne.

Med Hensyn til Børns Arbeidstid vil det Tidrum, indenfor hvilket Arbeidet maa finde Sted, formentligen kunne udvides til Tiden imellem Kl. 5 Morgen og 9 Aften, naar selve Arbeidstiden ikke forøges.

Ganske at forbyde Natarbeide for unge Menneffer imellem 14 og 18 Aars Alderen anser Udvalget ikke at være nødvendigt. Naar Arbeidstiden om Natten regnes dobbelt mod Dagarbeidstiden, og saaledes efter Bestemmelsen om, at det unge Menneffes Arbeide kun i Døgnet kan benyttes i 12 Timer, altsaa for Exempel kan blive 4 Timer om Dagen og 4 Timer om Natten, eller 2 Timer om Dagen og 5 Timer om Natten, eller 6 Timer om Natten, vil der være saamegen Fritid og Hviletid, at det unge Menneffe neppe derved kan lide. I flere Fabriker maa Arbeidet efter Fabrikationens Bestaaffenhed nødvendigvis fortsættes i hele Døgnet, og de Arbeider, hvortil de Unge ere henvisse, altsaa ogsaa foregaa om Natten. Det er i Alderen mellem 14 og 18 Aar, at de Unge skulle oplæres

og uddannes i det Arbeidsfag, til hvilket de have bestemt sig. Det vilde derfor gjøre et Staar i denne Uddannelse, om de skulde afholdes fra de til Faget hørende Arbeider, fordi disse foregaa om Natten. De unge Menneffer, som fare til Søs, maa ofte i meget længere Tid om Natten vaage og arbeide, uden at der høres Klage over, at de derved lide.

Udvalget anser det betænkeligt at give saae specielle Regler som de i § 4 indeholdte om Arbeidernes Ophold i Arbeidsrummet under Nødveffen af deres Maaltider og formener, at det vil være rettest at overlade Sundhedspolitiet eller Arbeidstilsynet at afgjøre, om der er Anledning til at paabyde, at andet Rum dertil skal anvises.

Den i § 5 indeholdte Bestemmelse om An-givelse af Arbeidstidens Begyndelse eller Ophør kan neppe anses for nødvendig og vil desuden, saaledes som den er given, neppe kunne svare til sit Diemed. Ved en Omredaktion af § 23 kan dette formentligen tilstrækkelig fyldestgjøres.

Da den i Lovforslagets § 6 indeholdte Bestemmelse mere maa anses given for at skaffe Børn og unge Menneffer nogle Fri-dage aarligen end af Hensyn til Helligholdelse af Helligdagene, har den sin berettigede Plads i nærværende Lovforslag, og for Børnenes Vedkommende maa den ganske billiges. Derimod har Udvalget fundet det betænkeligt, at det forbydes unge Menneffer fra det 14de til det 18de Aar at arbeide Søn- og Helligdage i Fabriker og lignende Arbeidssteder, fordi dette efter den Beslyttelse, der i Øvrigt ved Lovforslaget er given mod unge Menneffers Overanstrengelse, neppe kan anses nødvendigt, og fordi det navnlig lige over for Akkordarbeide kan blive de unge Menneffer selv til et ikke ringe Tab. — Paa den anden Side tror Udvalget at burde foreslaa, at det forbydes de gifte Kvinder at arbeide paa de omhandlede Arbeidssteder, ikke blot Helligdagene, men ogsaa Lørdag Eftermiddag. Saavidt Oplysninger haves, er Antallet af de gifte Kvinder, som beskæftiges i Fabriker, i Forhold til de ugifte Kvinder meget større hos os end i vore Nabolande, og deres Arbeide er ligesaa langvarigt som Mandenes. Men dette gaar i høi Grad ud over Børnene og Sjæmmet, hvis Renlighed og Orden har en saa stor Indflydelse paa Familielivet og paa Mandens Dvælen i dette. Til at sørge for Børnene og til at have Opmarksomheden rettet paa Sjæmmets Hygge behøver den gifte Kvinde nogen Tid og No i dette fra Arbeidets Anstregelse, og det har for den kommende Slægt ikke liden Betydning, at hun skaanes. Da Lovforslaget imidlertid ikke iøvrigt omfatter de voksne Kvinder og Arbeidere, og det erkjendes, at der kun med megen Varsomhed bør gjøres Indgrib i Husstruens og hendes Mandes Selvbestemmelsesret, har man forment det rettest, at indskrænke sig til det foranævnte Forslag, medens det dog ikke skjønnes rettere, end at Lovgivning, forudsat at